

Організація інноваційної системи підтримки малого бізнесу

Розглянуто стан, проблемні питання та перспективи розвитку малого підприємництва. Зроблено висновок про необхідність впровадження програм підтримки малого підприємництва та відповідних заходів щодо поліпшення умов функціонування суб'єктів підприємницької діяльності.

Ключові слова: малий бізнес, інноваційні системи, програми підтримки бізнесу.

Мале підприємництво, як самостійний і незамінний елемент ринкової економіки істотно впливає на структурну перебудову в економіці міста, робить вагомий внесок у збільшення обсягів виробництва, роздрібного товарообороту та послуг населенню. Малий бізнес сприяє раціональному використанню ресурсів, створює сприятливе середовище для розвитку конкуренції та забезпечує сильнودیючі стимули до інноваційних процесів та високоефективної праці. Підтримка та розроблення програми щодо малого бізнесу здійснена відповідно до стратегічних пріоритетів розвитку міста та передбачені конкретні заходи, спрямовані на підтримку малого підприємництва.

Постановка проблеми. Одним з основних шляхів зміцнення національної економіки є розвиток малого підприємництва. На сьогоднішній день ринкові трансформаційні процеси економіки відродили активну підприємницьку діяльність. За цих умов провідною формою господарювання стає малий бізнес як особливий вид господарської діяльності та один із важелів формування і функціонування національної економіки з ринковим механізмом господарювання, що відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку держави.

Аналіз публікацій. Теоретичні та науково-методичні аспекти малого бізнесу та підприємницької діяльності висвітлені в працях вчених: Брюка Р., Віане Ж., Десхулместер Д., Калінкіна Є., Кислов Д.В., Криночкіна І.Ю., Ляпунова С.І., Мої А., Попова В.М., Райана Д.Д., Стредвик Джон, Хидьок Г.П., Широкова Б.М.

Метою даної статті є аналіз та визначення шляхів поліпшення умов функціонування малого підприємництва.

Результати дослідження. Розвиток малого підприємництва є складовою соціально-економічного розвитку міста, тому питання розвитку малого підприємництва залишається одним із важливих і розглядається як стратегія зростання з набуттям якісних змін в економіці та розширенням соціальної бази реформ.

Мале підприємництво як самостійний і незамінний елемент ринкової економіки істотно впливає на структурну перебудову в економіці регіону, робить вагомий внесок у збільшення обсягів виробництва, роздрібного товарообороту та послуг населенню. Малий бізнес сприяє економії та раціональному використанню ресурсів, створює сприятливе середовище для розвитку конкуренції та усунення монополізму, забезпечує сильнودیючі стимули до інноваційних процесів та високоефективної праці.

Пересадько Галина Олександрівна, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри менеджменту Державного вищого навчального закладу Українська академія банківської справи НБУ.

© Г.О. Пересадько, 2009

Створені та запропоновані Програми підтримки малого бізнесу, пов'язані з Програмою соціально-економічного та культурного розвитку міста, спрямовані на підтримку малого і середнього підприємництва.

Розроблення даних програм здійснено відповідно до стратегічних пріоритетів розвитку міста та передбачені конкретні заходи, спрямовані на підтримку малого підприємництва. Їх головна мета полягає в поліпшенні умов функціонування малого підприємництва у регіоні, що сприятиме зростанню економічних показників сфери малого та середнього підприємництва, збільшення його внеску у забезпечення зайнятості населення та підвищення його активності у процесі становлення громадського суспільства. Впорядкування нормативного регулювання підприємницької діяльності при цьому включає:

- проведення моніторингу ефективності прийнятих органами місцевого самоврядування регуляторних актів та здійснення їх перегляду з урахуванням змін до законодавства України з подальшим оприлюдненням результатів у ЗМІ;
- залучення громадських об'єднань підприємців до процесів планування, підготовки та аналізу проектів регуляторних актів, що стосуються питань підприємництва;
- розгляд на засіданнях виконавчого комітету міської ради питань щодо стану розвитку підприємництва та реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності;
- проведення навчальних семінарів, засідань круглих столів з питань реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності.

За останні роки мале підприємництво стало самостійним елементом ринкової економіки, має вплив на структурну перебудову, робить вагомий внесок у збільшення обсягів виробництва, роздрібного товарообігу, сприяє повнішому задоволенню споживчого попиту населення. Крім того, це середовище для розвитку конкуренції, можливості створення нових робочих місць.

Одним з пріоритетних напрямків підтримки розвитку малого підприємництва є: зосередження на реалізації регуляторної політики, вирішення проблем малого підприємництва, розбудова інфраструктури малого підприємництва, спрощення процедури реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності та видачі їм документів дозвільного характеру, пошук нових форм фінансової та матеріально-технічної підтримки, створення нових робочих місць, а також створення сприятливого інвестиційного клімату.

Заходи по реалізації підтримки малого бізнесу спрямовані в першу чергу на спрощення процедур започаткування бізнесу, підвищення кваліфікації кадрів для малого підприємництва, запровадження ефективних форм освітніх та консультативних послуг підприємцям.

Для врахування громадської думки при прийнятті рішень в галузі підприємництва, працює координаційна рада з питань розвитку підприємництва, до складу якої входять представники громадських підприємницьких структур.

Розвиток підприємництва стимулюється шляхом створення сприятливого клімату для сталої діяльності підприємств, удосконалення нормативно-правової бази, розвитку інфраструктури, впровадження ефективних форм і механізмів фінансової підтримки підприємств.

Основними завданнями програми підтримки малого бізнесу є:

- удосконалення ресурсної підтримки суб'єктів малого підприємництва;
- формування сприятливих умов для започаткування та ефективного провадження

Розділ 4 Управління потенціалом інноваційного розвитку на засадах маркетингу

підприємницької діяльності на основі реалізації державної регуляторної політики в сфері господарської діяльності;

- подальший розвиток інфраструктури підприємництва, підвищення якості та розширення спектру послуг;
- розширення можливостей інформаційного забезпечення підприємців;
- спрощення умов започаткування власної справи, створення нових робочих місць.

У соціально-політичному аспекті ці заходи сприяють включенню населення міста в активний процес покращення умов життя, формуванню потужного соціального прошарку власників.

Для виконання завдань Програми необхідно виділити наступні напрями діяльності:

- впорядкування нормативного регулювання підприємницької та регуляторної діяльності;

- фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка малого підприємництва;
- ресурсне та інформаційне забезпечення підтримки малого підприємництва.

Забезпечення виконання завдань Програми передбачається шляхом поетапного та якісного виконання заходів усіма виконавцями, підвищення ефективності взаємодії виконавчих органів міської ради, громадських об'єднань підприємців, об'єктів інфраструктури підтримки малого підприємництва.

Програма може щороку коригуватися. Координацію та контроль за реалізацією Програми здійснюють:

- координаційна рада з питань розвитку підприємництва;
- постійна комісія з питань розвитку підприємництва, побутового та торговельного обслуговування населення, транспорту та зв'язку;
- управління підприємства, торгівлі, побуту та захисту прав споживачів.

Інформація з реалізації Програми розглядатиметься на засіданнях Координаційної ради з питань розвитку підприємництва та буде доводитися до громадськості через засоби масової інформації.

Щорічно на засіданні міської ради заслуховується звіт про результати виконання заходів Програми за минулий рік.

Завдяки реалізації заходів Програми підтримки малого підприємництва очікується створення нових умов для розвитку малого бізнесу, підвищення його внеску у забезпечення зайнятості населення міста, а також зростання конкурентоспроможності малих підприємств. Реалізація заходів Програми дозволить:

- досягти збільшення кількості малих підприємств;
- забезпечити збільшення надходження коштів до місцевого бюджету від діяльності суб'єктів малого підприємництва;
- збільшити кількість об'єктів інфраструктури малого підприємництва, розширити спектр і підвищити якість їх послуг;
- створити нові робочі місця в сфері малого підприємництва;
- збільшити питому вагу виробленої малими підприємствами продукції (робіт, послуг) у загальному обсязі товарообігу.

На сьогоднішній день спрощено процедури започаткування підприємницької діяльності та видачі документів дозвільного характеру.

З набранням чинності Закону України „Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності”, визначаються правові та організаційні засади функціонування дозвільної системи і встановлюються порядки діяльності дозвільних органів, уповноважених видавати документи дозвільного характеру.

На даний час в приміщенні ЄДО можливо отримати наступні дозволи:

- надання земельних ділянок, межі яких не встановлено;
- викуп земельних ділянок у випадках, коли земельна ділянка перебуває в користуванні, без зміни цільового призначення;
- викуп земельних ділянок при викупі цілісного майнового комплексу, якщо у попереднього землекористувача були документи на право користування земельною ділянкою, без зміни цільового призначення;
- викуп земельних ділянок у випадках, коли ділянка не перебуває в користуванні і межі земельної ділянки не встановлено;
- дозвіл на розміщення зовнішньої реклами;
- дозвіл на переведення житлових приміщень в нежитлові з подальшою реконструкцією.
- дозвіл на зняття та перенесення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту).
- дозвіл на початок (продовження) виконання робіт підвищеної небезпеки.
- дозвіл на експлуатацію об'єктів машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки.

Структурними підрозділами міської ради, місцевими дозвільними органами проведена робота по вдосконаленню і спрощенню процедури отримання ще додатково 6 видів дозволів, а саме:

- дозвіл на розміщення малих архітектурних форм;
- дозвіл на виконання земельних, будівельних та інших робіт на підземних комунікаціях;
- дозвіл на нове будівництво (початок проектування);
- дозвіл на реконструкцію (початок проектування);
- дозвіл на виконання будівельних робіт;
- дозвіл на початок роботи підприємств та оренду приміщень органами державного пожежного нагляду.

Управління «Єдиний офіс» видає документи дозвільного характеру (на ті види діяльності, які згідно із Законом вимагають спеціальних дозволів) за принципом організаційної єдності. З метою підвищення ефективної діяльності місцевих органів влади в питаннях співпраці з бізнесом працює координаційна рада з питань розвитку підприємництва, на якій розглядаються питання сприяння малому бізнесу.

Велика увага приділяється розширенню ринкової інфраструктури підтримки підприємництва, зокрема створенню громадських приймалень для підприємців, агентств регіонального розвитку, які виступатимуть як центри навчання, консультування, розробки інвестиційних проектів та центри розвитку територій.

Також допомогу підприємцям надають бізнес-центри, бізнес-інкубатор, фонд підтримки підприємництва тощо.

Послідовне здійснення активної регіональної політики щодо розвитку малого та середнього бізнесу, поєднання інтересів підприємництва та адміністративно-територіальних одиниць з використанням особливостей і вигод їх географічного розташування, природно-ресурсного та рекреаційного потенціалу, створення ефективного механізму зворотного зв'язку місцевих органів виконавчої влади з підприємцями та їх громадськими формуваннями, дає можливість визначити пріоритетні напрямки розвитку галузі, зокрема:

- удосконалення нормативно-правової бази з питань розвитку та підтримки малого підприємництва;

- створення відповідних умов для розвитку підприємницьких структур, що функціонують у сфері виробництва і надання послуг, особливо в пріоритетних напрямках розвитку економіки регіону;

- створення механізмів фінансової, інформаційно-консультативної та майнової підтримки малих підприємницьких структур;

- формування розвинутої інфраструктури підтримки малого підприємництва на регіональному та місцевих рівнях.

Реалізація цих заходів розвитку малого підприємництва має сприяти подальшому розвитку підприємницької діяльності, прискоренню входження цього сектора економіки в цивілізовані ринкові відносини, міжнародний поділ праці, світові економічні і фінансові структури.

Висновки. Аналізуючи виконання заходів програми підтримки малого підприємництва, можна відмітити проблеми, що стримують розвиток малого підприємництва міста. Це пов'язано з: нестабільністю і недосконалістю податкового законодавства та загальнообов'язкового соціального страхування; дефіцитом власних фінансових ресурсів у суб'єктів малого підприємництва; високою вартістю кредитів, що надаються фінансово-кредитними установами; низькою ефективністю виробництва на малих підприємствах.

Також проблемними питаннями розвитку малого підприємництва залишаються: недостатня кількість офісних та виробничих приміщень, високий рівень орендної плати; недосконалість ринку консультаційно-правових послуг; недостатній рівень професійно-освітньої підготовки кадрів для підприємництва; низький рівень міжнародного співробітництва.

Існують причини, які потребують вирішення на державному рівні. Вдосконалення податкового законодавства, розвиток фінансової підтримки суб'єктів малого підприємництва, спрощення процедур отримання документів дозвільного характеру, модернізація економіки та розширення можливостей міжнародного співробітництва.

1. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики / З.С. Варналій. – К. : Т-во «Знання», 2001. – 245 с.
2. Статистичний щорічник Сумської області за 2005 рік. Головне управління статистики у Сумській області / [за ред. Л. І. Олехнович]. – Суми, 2006. – 654 с.
3. Статистичний щорічник Сумської області за 2006 рік. Головне управління статистики у Сумській області / [за ред. Л. І. Олехнович]. – Суми, 2007. – 668 с.
4. Статистичний щорічник Сумської області за 2007 рік. Головне управління статистики у Сумській області / [за ред. Л. І. Олехнович]. – Суми, 2008. – 659 с.
5. Шумпетер Й. Теория экономического развития (Исследования предпринимательной прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры) / Шумпетер Й.; [пер. с нем.; общ. ред. А. Г. Милитковского]. – М. : Прогресс, 1982. – 412 с.

Отримано 01.10.2009 р.

Г.А. Пересадыко

Организация инновационной системы поддержки малого бизнеса

Рассмотрено состояние, проблемные вопросы и перспективы развития малого предпринимательства. Сделан вывод о необходимости внедрения программ поддержки малого предпринимательства и соответствующих мероприятий по улучшению условий функционирования субъектов предпринимательской деятельности.

Ключевые слова: малый бизнес, инновационные системы, программы поддержки бизнеса.